

HISTORIEBRUK OM KRIGET I UKRAINA

Av Niklas Ericsson

Slaver, svenskar, ryssar och ukrainare

DET HAR BOTT människor i det som idag är Ukraina under lång tid. På 400-talet slog sig en grupp människor ner i området som tillhörde den slaviska folkgruppen dit även till exempel ryssar räknas. På 800-talet skapade vikingar från Sverige, som var där för att handla, tillsammans med dessa slaver ett stort rike – Kievrus – med det ukrainska Kiev som ”huvudstad”.

Slaverna använde ordet *rus* som namn på de svenska vikingarna, eftersom de kom från *Roslagen* (längs Upplandskusten utanför Stockholm). Jämför även ordet *rus* med det finska ordet för Sverige – *Ruotsi*. Ur ordet *rus* har sedan benämningen *ryss* uppkommit. Ordet *ryss* är alltså i grunden ett svenskt ord, som de lånat in i sitt språk. Detta är en allmänt accepterad uppfattning bland svenska språkhistoriker. Däremot avfärdar ryska historiker dessa etymologiska (språkhistoriska) tolkningar som osanna.

Kan Sverige av dessa skäl (både att vikingar var med och bildade Kievrus och att ordet *ryss* har svenskt ursprung) hävda att Ryssland egentligen är svenskt?

Wikimedia commons/Steschke CC BY-SA 3.0

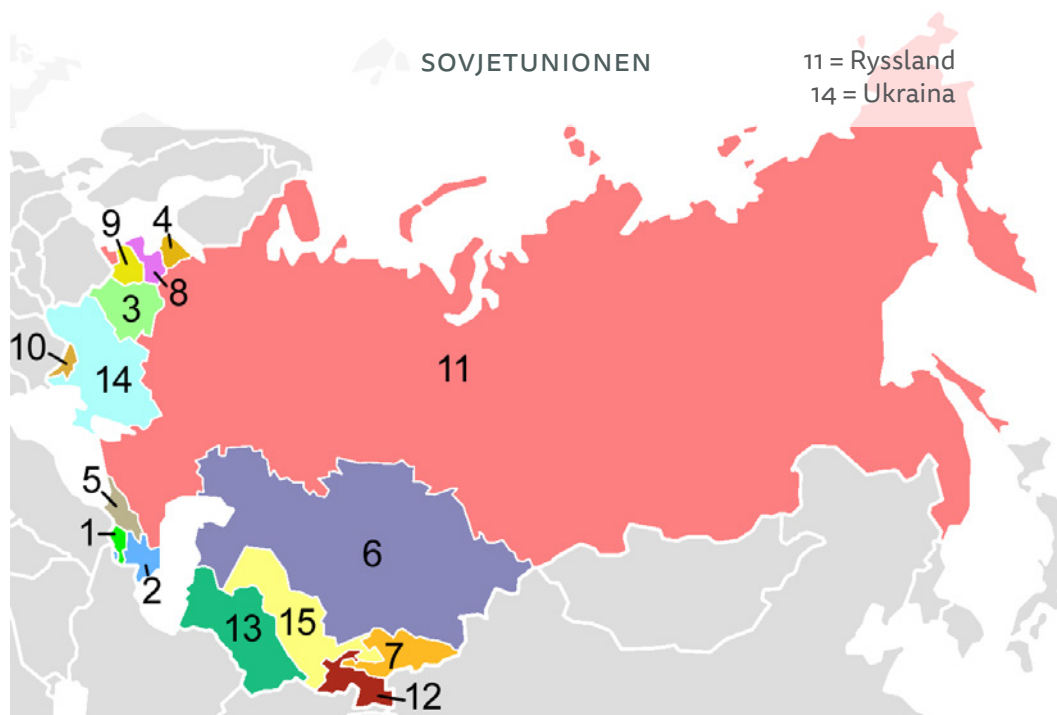
Kievriket föll på 1100-talet. I stället kom Ukraina senare att bli en del av både Polen, Litauen och även Ryssland.

I modern tid blev Ukraina självständigt efter första världskriget (1914–1918). Det blev en kort period på bara tre år (1918–1921) innan landet återigen splittrades mellan länder. Denna gång fick Polen den västra delen, medan den östra blev en delrepublik i Sovjetunionen. Det var också Sovjetunionen som ”tog över” hela Ukraina efter andra världskriget (1939–1945). Då blev Ukraina en delrepublik i Sovjetunionen och förblev så under hela Kalla kriget fram till Sovjetunionens fall (1991). Ukraina blev ännu en gång självständigt och har varit så fram tills nu (11 april 2022).

Sovjetunionens historia

Sovjetunionen var ett kommunistiskt land (1922–1991) som bestod av femton delrepubliker (där Ryssland var den i särklass största och viktigaste). Efter andra världskrigets slut (1945) blev Sovjetunionen en så kallad supermakt. Den andra supermakten var USA. Fram till 1991 utspelade sig det Kalla kriget mellan dessa två supermakter och deras allierade.

Men år 1991 upphörde Sovjetunionen att existera, vilket ledde till att de olika delrepublikerna blev självständiga och Ryssland blev Sovjetunionens arvtagare och fick kontroll över alla kärnvapen.

Wikimedia commons/Aris Katsaris CC BY-CA 3.0

Krims historia

Krim är en halvö vid Svarta havet med övervägande etnisk rysk befolkning. Krim hörde till Ryssland fram till 1954, men gavs då av Sovjetunionen till Ukraina. Båda delrepublikerna ingick vid den tidpunkten i Sovjetunionen, vilket gjorde att gränsdragningar och vilket område som hörde till vilken delrepublik inte var någon större fråga för Sovjetunionen.

På Majdanstorget i Kiev 2014 demonstrerade människor mot den dåvarande presidenten Viktor Janukovyjtj, som var nära allierad med Ryssland. Till slut tvingades han fly.

Samma år tog Ryssland med hjälp av militären kontrollen över Krim. Efter en ifrågasatt folkomröstning den 16 mars 2014 hävdade Ryssland att befolkningen hade gett sitt stöd för att Krim skulle ingå i Ryssland. Problemet (för Ukraina och omvärlden) var att detta skedde i strid mot både Ukrainas lag och internationell rätt. Sannolikt var valresultatet – på något sätt – manipulerat.

I Aktuellt 11/5 2014 sa Jan Björklund, vice statsminister i Sverige, och syftade på Rysslands agerande i Ukraina, då Krim "införlivades" i Ryssland:

"Man går in och sätter sig på en del av Ukraina, nämligen Krim under förevändning att man ska skydda sina landsmän och sedan fejkar man en folkomröstning och så bara ansluter man [Krim] till Ryssland. Det påminner väldigt starkt om hur det gick till i slutet av 30-talet i Europa. Det är helt oacceptabelt."

Under demonstrationerna i Kiev 2014 syntes detta plakat:

AFP Photo/Yuriy Dyachyshya/ Getty Images

Tyskland på 1930-talet

År 1933 tog Adolf Hitler över makten i Tyskland och han började snart rusta upp militären och ställa krav på landområden runt Tyskland. Ledarna för de demokratiska staterna försökte kompromissa med Hitler i hopp om att rädda freden. Det första världskriget (1914–1918) var något som folken i dessa länder mindes med fasa.

Hitler menade att alla tyskar historiskt var ett och samma folk och därför borde enas och tillsammans ingå i ett större Tyskland.

I mars 1938 lät Hitler sina trupper marschera in i tysktalande Österrike. De mötte inget motstånd och Österrike förvandlades till en del av Tyskland.

Därefter krävde han att få Sudetområdet i Tjeckoslovakien där det bodde tyskar, vilket Frankrike och Storbritannien gick med på i september 1938. En kort tid efter att Hitler besatt Sudetlandet tog han hela Tjeckoslovakien.

Ledarna i Frankrike och Storbritannien framstod i många ögon som svaga i förhandlingarna med Hitler.

Men när han ställde först krav på delar av Polen och sedan invaderade landet förklarade Frankrike och Storbritannien krig mot Tyskland. Andra världskriget (1939–1945) hade börjat.

I samband med krigsutbrottet slöt Tyskland och Sovjetunionen den så kallade Molotov-Ribbentrop-pakten där de lovade att inte anfälla varandras länder. År 1941 anföll Hitler ändå Sovjetunionen, vilket ledde till "det stora fosterländska kriget", som är det ryska namnet på andra världskriget. Då var alltså Nazityskland den stora fienden, som till slut besegrades 1945 till priset av många miljoner dödade.

Ryssland invaderar Ukraina

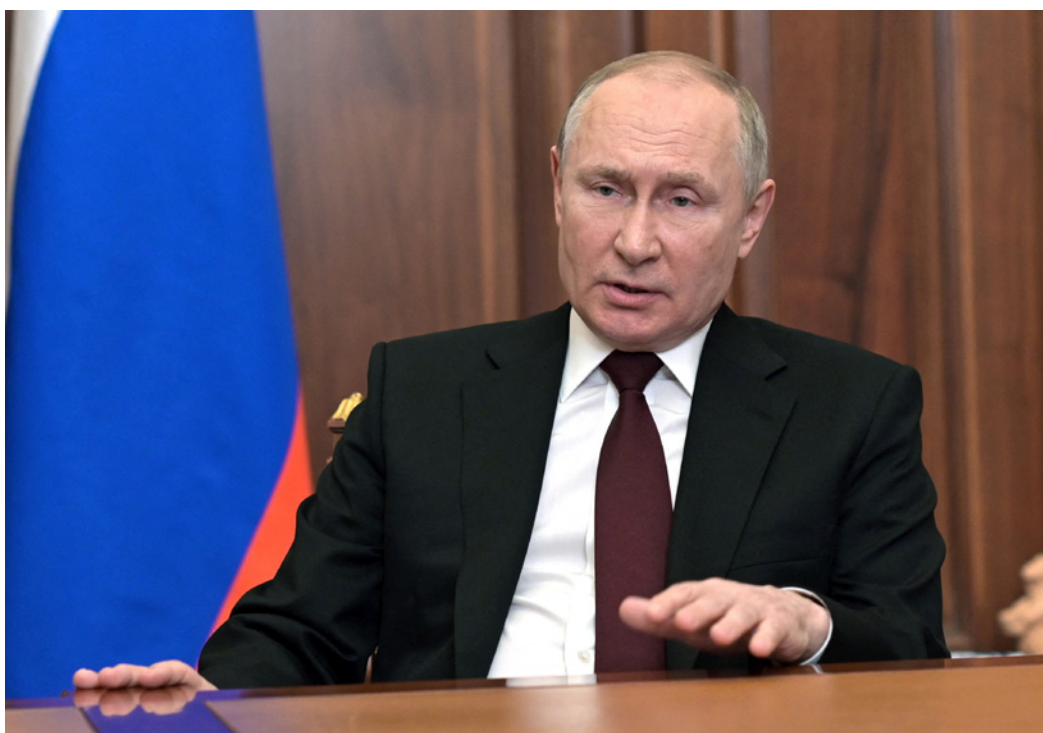
Efter det olagliga övertagandet av Krim 2014 stöttade Ryssland rysktalande invånare i delar av Luhansk och Donetsk (i östra Ukraina) som hellre ville tillhöra Ryssland. Detta ledde till ett åtta år långt inbördeskrig där tusentals människor dog på båda sidor. Ryssland hävdade att de inte deltog i konflikten, trots att de hade soldater på plats och skickade vapen dit. Ryssland uppmuntrade också områdenas påstådda önskan om större självstyre från Ukraina.

Den 21 februari 2022 höll den ryske presidenten Vladimir Putin ett tal till det ryska folket. Han sa att ukrainarna i princip är samma folk som ryssarna:

"Jag vill återigen betona att Ukraina inte bara är ett grannland för oss. Det är en omistlig del av vår egen historia, kultur och andliga utrymme. Det här är våra kamrater, de som är mest kära för oss – inte bara kolleger, vänner och människor som en gång tjänat tillsammans utan också släktingar, människor bundna av blod, av familjeband.

Sedan urminnes tider har människorna som bor i sydväst [Ukraina] om det som historiskt sett varit ryskt land kallat sig ryssar."

Vladimir Putin håller tal. Alexey Nikolsky/Sputnik/AFP/Getty Images

Han sa också att Ukraina som nation var ett historiskt misstag och menade rimligen att landet därför, på något sätt, borde återföras till Ryssland för att "misstaget" ska kunna rättas till:

"Så jag börjar med det faktum att det moderna Ukraina helt och hållet skapades av Ryssland eller, för att vara mer exakt, av det [kommunistiska] Ryssland. Denna process startade praktiskt taget direkt efter revolutionen 1917, och [den ryske kommunistiske ledaren] Lenin och hans medarbetare gjorde det på ett sätt som var extremt hårt mot Ryssland – genom att separera, avskilja det som historiskt sett är ryskt land. Ingen frågade de miljoner människor som bodde där vad de tyckte. [...]"

1954 tog [den sovjetiske ledaren] Chrusjtjov Krim från Ryssland av någon anledning och gav det också till Ukraina. I själva verket är det så här det moderna Ukrainas territorium bildades.

[...]

Som vi kan se är detta helt fel. Upplösningen av vårt förenade land orsakades av dessa historiska, strategiska misstag från kommunistpartiets ledning.”

USA:s ambassad i den ukrainska huvudstaden Kiev (Kyiv) kommenterade detta tal dagen efter genom att twittra följande bild:

Den 24 februari 2022 invaderade Ryssland Ukraina. Putin förklarar varför i ett tal samma dag:

”Målet är att skydda människor som har utsatts för övergrepp och folkmord av Ukraina i åtta år. I detta syfte kommer vi att avmilitarisera och avnazifiera Ukraina.”

Men detta stämmer inte. Ukraina har inte begått folkmord mot ryssar i Ukraina.

Volodymyr Zelenskyj

Ukrainas president heter Volodymyr Zelenskyj och har lett landet sedan 2019. Tidigare var han komiker och skådespelare. Han är själv jude och har släktingar som dödades i Förintelsen, vilket gör att Putins påståenden om att Ukraina, på något sätt, skulle styras av nazister blir absurda.

Zelenskyj twittrade den 31 mars 2022 följande tweet angående stavnin-
gen av Kiev/Kyiv:

Володимир Зеленський ✓

@ZelenskyUa

Ukraine government official

...

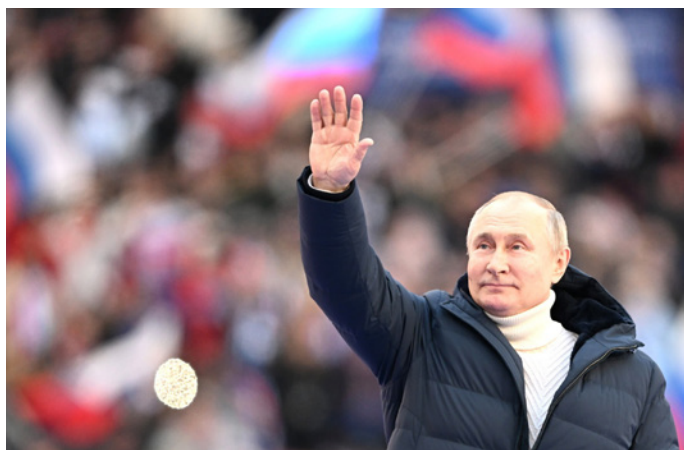
High time to finally discard the outdated Soviet spelling of our cities and adopt the correct Ukrainian form. Grateful to Japan and @kishida230 for already doing so and encourage others to follow. #KyivNotKiev

Översätt tweeten

4:53 em · 31 mars 2022 · Twitter Web App

Putin på Luzhniki-stadion

På bilden ser vi Putin på Luzhniki-stadion där han höll ett tal inför nationen den 18 mars 2022. Aftonbladet och andra nyhetssajter publicerade en bild på Putin där han sträcker upp armen i något som kan liknas vid en Hitlerhälsning. Av sammanhanget framgår dock tydligt att det *inte* är en

Hitlerhälsning. Bilden kommenteras inte på något sätt av sajterna. Är bilden på gesten en slump eller försöker Aftonbladet (och andra sajter) antyda något?

Kremlin Press Office/
Anadolu Agency/Getty
Images

På Aftonbladets ledarsida (oberoende socialdemokratisk) den 2 april 2022 skriver Anders Lindberg följande:

”Efter murens fall 1989 fanns den europeiska säkerhetsordningen på plats. Sverige blev partner till Nato 1994 och medlem i EU 1995. Även detta har tjänat oss väl med fred och en exempellös välståndsutveckling i vår del av världen.

Tills Rysslands invasion av Ukraina 2014.

Hade vi redan då svarat med de sanktioner vi infört nu så hade det kanske stannat där. Istället försökte vi oss på samma eftergiftspolitik som västmakterna på 1930-talet använde för att stoppa Adolf Hitler.

Den fungerade lika dåligt den här gången.”

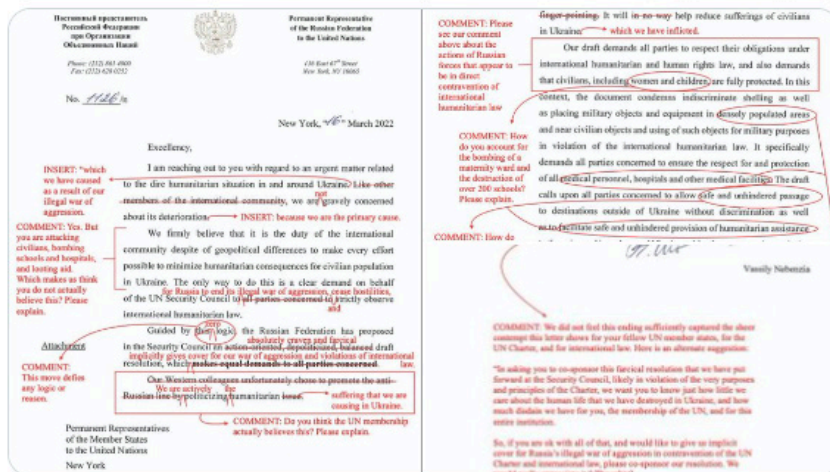
Rysslands förslag FN:s säkerhetsråd

Den 16 mars lämnade Ryssland in ett förslag till FN:s säkerhetsråd. Det ”korrigerades” av Kanadas UN Mission på Twitter den 17 mars 2022 på ett sätt som för tankarna till en lärare som använder rödpennan på en allt för slarvig elevs ogenomtänkta inlämning:

#StandWithUkraine #RespectTheCharter

Översatt tweeten

3:29 em · 17 mars 2022 · Twitter for iPhone

[Och texten i högre upplösning:]

Постоянный представитель
Российской Федерации
при Организации
Объединенных Наций

Phone: (212) 861 4900
Fax: (212) 628 0252

Permanent Representative
of the Russian Federation
to the United Nations

136 East 67th Street
New York, NY 10065

No. 1126/n

New York, "16" March 2022

Excellency,

I am reaching out to you with regard to an urgent matter related to the dire humanitarian situation in and around Ukraine. Like other members of the international community, we are ^{not} gravely concerned about its deterioration. INSERT: because we are the primary cause.

INSERT: "which we have caused as a result of our illegal war of aggression."

COMMENT: Yes. But you are attacking civilians, bombing schools and hospitals, and looting aid. Which makes us think you do not actually believe this? Please explain.

We firmly believe that it is the duty of the international community despite of geopolitical differences to make every effort possible to minimize humanitarian consequences for civilian population in Ukraine. The only way to do this is a clear demand on behalf of the UN Security Council to ~~all parties concerned~~ ^{for Russia to end its illegal war of aggression, cease hostilities,} strictly observe international humanitarian law. and

Guided by ^{zero} ~~this~~ logic, the Russian Federation has proposed in the Security Council an ~~action-oriented, depoliticized, balanced draft~~ ^{absolutely craven and farcical} resolution, which ~~makes equal demands to all parties concerned.~~ ^{implicitly gives cover for our war of aggression and violations of international law.}

Attachment

COMMENT: This move defies any logic or reason.

Our Western colleagues unfortunately chose to promote the anti-Russian line by politicizing the humanitarian issue. We are actively suffering that we are causing in Ukraine.

COMMENT: Do you think the UN membership actually believes this? Please explain.

Permanent Representatives
of the Member States
to the United Nations
New York

INSERT: because we have abused our veto and prevented the Security Council from discharging its responsibility to respond to the very war of aggression that we launched and have continued in violation of international law.

COMMENT: Please see our comment above about the actions of Russian forces that appear to be in direct contravention of international humanitarian law

COMMENT: How do you account for the bombing of a maternity ward and the destruction of over 200 schools? Please explain.

COMMENT: How do you account for Russian forces besieging cities, preventing civilians from fleeing denying humanitarian aid, attacking humanitarian corridors, and looting aid? Please explain.

COMMENT: Yes, but let's be clear: this flash appeal has been launched because of the war and suffering you have unleashed on Ukraine.

To this end, France and Mexico, ~~instead of proposing a balanced text in the Security Council,~~ are planning to put forward a so-called "humanitarian resolution" in the General Assembly. The General Assembly ~~cannot substitute the Security Council~~ ^{has been required to play a role} in the matters related to peace and security. ^{is desperately needed} Such a resolution will be obviously ~~unable~~ ^{unable} to create any practical effect for people on the ground. ~~It will become just another spoiler resolution and an unfortunate example of biased finger-pointing.~~ It will in no way help reduce sufferings of civilians in Ukraine, ^{which we have inflicted.}

Our draft demands all parties to respect their obligations under international humanitarian and human rights law, and also demands that civilians, including women and children, are fully protected. In this context, the document condemns indiscriminate shelling as well as placing military objects and equipment in densely populated areas and near civilian objects and using of such objects for military purposes in violation of the international humanitarian law. It specifically demands all parties concerned to ensure the respect for and protection of all medical personnel, hospitals and other medical facilities. The draft calls upon all parties concerned to allow safe and unhindered passage to destinations outside of Ukraine without discrimination as well as to facilitate safe and unhindered provision of humanitarian assistance to those in need in and around Ukraine, taking into account the particular needs of women, girls, men and boys, older persons and persons with disabilities. This draft calls upon Member States to fund the flash appeal launched by the UN for the humanitarian response in Ukraine and underscores the coordinating role of the UN in respective humanitarian efforts.

COMMENT: Russian forces have bombed densely-populated residential areas and attacked medical, personnel, hospitals, and other medical facilities. Please explain.

3

~~We call on the UN membership to support and co-sponsor this draft (guidance for the submission of co-sponsorship is attached for convenience). The action in the Security Council is scheduled for Friday 18 March.~~

~~Please accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.~~

Vassily Nebenzia

COMMENT: We did not feel this ending sufficiently captured the sheer contempt this letter shows for your fellow UN member states, for the UN Charter, and for international law. Here is an alternate suggestion:

“In asking you to co-sponsor this farcical resolution that we have put forward at the Security Council, likely in violation of the very purposes and principles of the Charter, we want you to know just how little we care about the human life that we have destroyed in Ukraine, and how much disdain we have for you, the membership of the UN, and for this entire institution.

So, if you are ok with all of that, and would like to give us implicit cover for Russia’s illegal war of aggression in contravention of the UN Charter and international law, please co-sponsor our resolution. We would really appreciate it.” Thoughts?

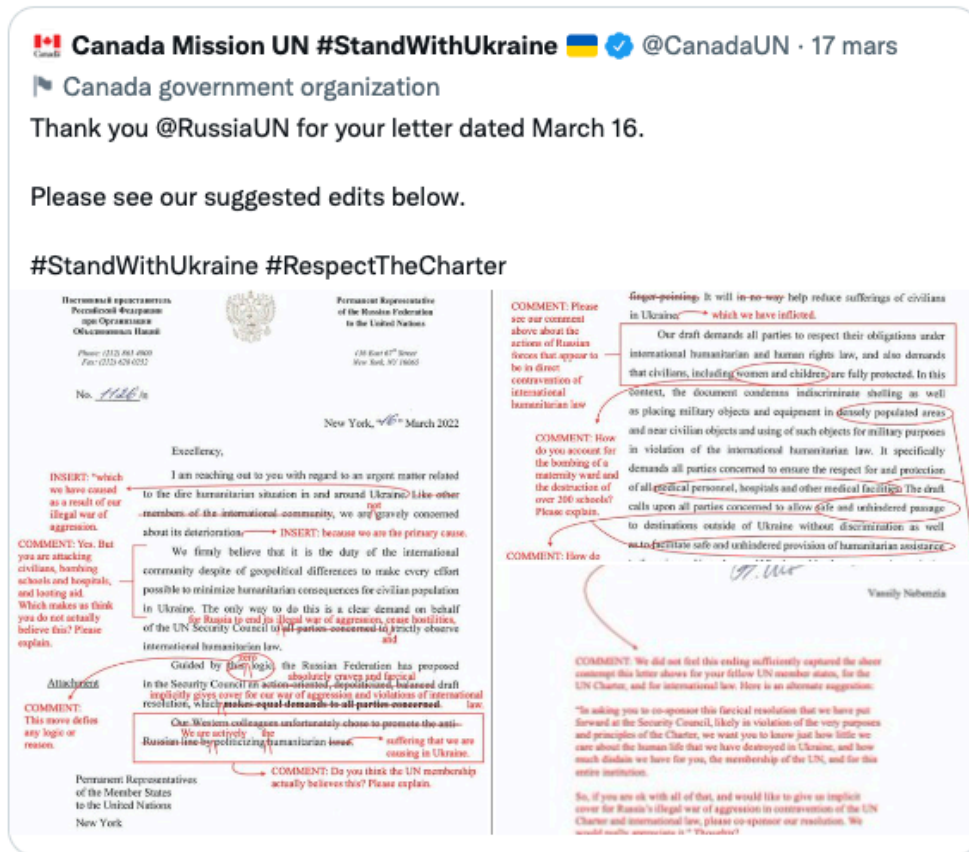

Ryssland, i sin tur, besvarade denna tweet med en egen:

Thank you @CanadaONU for this kindergarten-level Russophobic libel! It only shows that your diplomatic skills and good manners are at lowest ebb and gives an idea why your country's bid for a non-permanent seat in #SecurityCouncil was voted down twice in 20yrs by UN membership 👎

Översätt tweeten

6:52 em · 17 mars 2022 · Twitter for iPhone

”Kindergarten-level Russophobic libel” betyder på svenska ’rysshatande och nedsättande skrift på dagisnivå’.